

ת"פ 3162/07 - מדינת ישראל נגד יוסף מלאך

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 07-3162 מדינת ישראל נ' מלאך ואח'

בפני	כבוד השופט אלעזר נחלון
מואשימה (משיבה)	מדינת ישראל
נגד	
נאשם 1 (המבקש)	יוסף מלאך
בשם נאשם 1:	עו"ד חופית כדורי
בשם המרכז לגבית קנסות אגרות והוצאות:	עו"ד רונית שנוצר יעקב
בשם נפגע העבירה:	עו"ד אסף פוזנר

החלטה

א. כללי

1. לפניה בקשה לפטור מתשלום תוספת פיגור נוספת לשכום הפיizio שהוטל על המבקש בשנת 2008 במסגרת גזר הדין בהליך שכאן.

ב. רקע תמציתי

2. המבקש הורשע על פי הודהתו בעבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמיירות, מעשה פיזיות ורשלנות, נהיגה ללא רישיון בתוקף, שיבוש מהלכי משפט וכן איומים. על פי העובדות שבנה הודה המבקש, הוא הביא עמו למשחק כדורסל חזיז, שאותו הסתייר מאנשי האבטחה, וכשהקבוצה שאotta אחד הייתה בפיגור הציגו והשליכו למגרש. החיזיז התפוץץ בידו של מאבטחה, וגרם לו לפצעה קשה. כמו כן שיבשו המבקש ונאשם נוסף הליכי משפט במהלך חקירתם, וה המבקש אף איים על עיתונאים שפנו אליו במהלך אחד מהදינונים בעניינו.

3. ביום 15.9.08 נגזו על המבקש עונש מאסר בפועל לתקופה של שלוש שנים, מאסר על תנאי כמפורט בגזר הדין, ופיizio לנפגע בסך של 150,000 ₪.

4. בשנת 2010 עתר המבקש לפטור מתוספת הפיגור שהוטלה עליו ולפרישת תשלום הפיizio כך שיישולם סך של 500 ₪ לחודש. בית המשפט קיבל את הבקשה בחלוקת, והורה על פרישת סכום הפיizio לשלווה תשומות שווים עמוד 1

шибולמו לאחר שחרורו של המבוקש ממאסר, וכן על פטור ממחצית תוספת הפייגור נכון לאוותה עת (החלטה מיום 10.10.11). בקשה של המבוקש לעין מחדש בהחלטה זו נדחתה (החלטה מיום 5.10.12).

5. ביום 11.12.12 החלטה הרשות לענייני המרכז, כהגדרתו של מונח זה בחוק המרכז לגביות קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995 (להלן: חוק המרכז לגביות קנסות), לאפשר למבוקש לשלם את הפיצוי בתשלומים חודשיים בסך של 300 ₪ (נספח 5 לתשובה המרכז). מן החומר שהוצג עולה כי לאור השנים שלם המבוקש תשלום חודשיים אלה.

6. במקביל, במהלך השנים ננקטו הליכים שונים לגביות חובו של המבוקש, לרבות הטלת עיקולים על חשבו הבנק שלו, על משכורתו אצל מעבידו ועוד. בשנת 2020 פנה המבוקש פעמיים אל המרכז לגביות קנסות אגרות והוצאות (להלן: המרכז לגביות קנסות או המרכז) בבקשת לביטול ההליכים, אולם סורב, וצוין כי יכול לשוב ולפנות אם יציע פרישת תשלום חודשיים "ריאלית לגובה החוב" (נספחים 6-7 לתשובה המרכז).

7. בשנת 2022 הוטלו פעם נוספת עיקולים, בין היתר על חשבו הבנק של המבוקש ועל משכורתו אצל מעבידו. בעקבות זאת פנה המבוקש למרכז ועתר לביטול העיקולים, בטענה כי הוא פטור בעטויות וכי נאלץ להפסיק לשלם את התשלומים החדשניים על חשבו חובו. הבקשה נדחתה, והמרכז ציין כי המבוקש יכול לשוב ולפנות לאחר שישלים את תשלום מחצית החוב (נספח 8 לתשובה המרכז).

8. עד עתה, למעלה מרבע עשרה שנים ממועד גזר הדין, שילם המבוקש סך של 37,600 ₪ בלבד, המהווה כרבע מסכום הקגן, ולעתה זו עומדת יתרת חובו על סך של 193,753 ₪ (נספח 1 לתשובה המרכז).

ג. הבקשה וטענות הצדדים

9. המבוקש טוען כי בשל אי תשלום הפיצוי במועד נוספיםתו לנוספה ל Tospat Figor בסך של כ-100,000 ₪ שהוא מבוקש לפטרו מתשלומה. לטענת המבוקש, בין היתר, בעת שהפיצוי הוטל עליו הוא היה צעיר כבן עשרים, ולא יכולת כלכלית לעמוד בתשלום, וגם משפטו לא יכול היה לסייע לו. המבוקש מצין כי במהלך מאסרו לא יכול היה להתפרקנס, וכי אי תשלום הפיצוי פגע גם בו עצמו, שכן בקשו לשחרור מוקדם נדחתה בעטויו. עוד טוען המבוקש כי גם לאחר שחרורו ממאסר הוא התקשה להשתלב בשוק העבודה ואף נפל קורבן לסדרת מעשי מרמה. לטענת המבוקש הוא מצוי במצב רפואי מורכב; בעקבות העיקול שהוטל לאחרונה על משכורתו הוא פוטר מעבודתו; וגם העיקול על חשבו הבנק שלו מחייב עלייו ובשל כך הוא חד מלשלם את התשלומים החדשניים שהוטלו עליו. המבוקש מעלה טענות נוספות לתמיכת בקשהתו.

10. המאשימה לא השיבה לבקשתו. לעומת זאת המרכז לגביות קנסות הגיע תשובה ופירט את העובדות הרלוונטיות ואת השיקולים הצריכים לעניין לשיטתו, תוך שצין כי יש ליתן את הדעת לכך שגם בחלוף שנים המבוקש טרם שילם ولو מחצית מקרן הפיצוי, ופרישת החוב שאושרה לו בשנת 2012 הייתה מבחינה מעשית של כ-700(!) תשלום חדשניים.

11. נפגע העבירה מתנגד נחרצות לבקשתו. בין היתר טוען הנפגע כי התיעוד הרפואי שצירף המבוקש אינו מלמד על מצב רפואי עדכני ובכל מקרה לא על מצב חמור; כי המצב הרפואי לא הוכח באופן הנדרש; וכי הפגיעה שמננה סובל הוא עצמו בשל מעשי המבוקש חמורה לאין שיעור. הנפגע מצין כי גם המצב הכלכלי הנוכחי של המבוקש לא הוכח כדבאי ובכל מקרה המסמכים שצורפו למלדים כי אין הצדקה להיעתר לבקשתו. הנפגע מוסיף ומציין כי חלפו חמישה עשרה שנים מאז גזר הדין, וכי אין ליתן למבוקש "פרס" על כך שהוא נמנע מלשלם אחריו. הנפגע מעלה טענות רבות נוספות המצדיקות

לשיטמו לדוחות את הבקשה.

12. בהחלטה מיום 19.12.22 נקבע כי בהעדר בקשה מנומקת אחרת הבקשה תוכרע על יסוד הכתובים. הצדדים לא עתרו לקיים דין (למעט בקשרו של הנגע לחזור את המבוקש על תצהירו אם הבקשה לא תדחה), ועל כן ההחלטה ניתנת ללא דין. ניתן כי כך הוכרעה גם בקשרו הקודמת של המבוקש, ונוכח אופיו של ההליך נראה כי באופן כללי בשאלת קיומו של דין יש לנוהג בו בדומה לבקשתה בהליך אזרחי (השו: ע"פ 22/5873 קסקסי' נ' מדינת ישראל, פיסקה 6 (15.9.2022)).

ד. דין והכרעה

13. סעיף 67(א) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין או החוק") קובע כי "קנס שלא שולם, כלו או מכךתו, במועד הקבוע, תיווסף עליו תוספת פיגור". סעיף 69(א) לחוק קובע כי "בית המשפט או הרשם רשאים לפטור אדם, על פי בקשתו, מתשלום התוספת, כולה או מכךתה...". סעיף 77(ג) מוסיף וקובע כי "לענין גביה, דין פיצויים לפי סעיף זה כדין קנס". סעיף אחרון זה פורש מחיל על פיצוי המוטל במסגרת הליך פלילי גם את ההוראות בדבר תוספת הפיגור ובדבר סמכות בית המשפט לפטור ממנה (ראו: ע"פ 17/1987 פלוני נ' מדינת ישראל (25.7.2019); רע"ב 13/6445 צדוק נ' המרכז לגבית קנסות (13.3.2014); רע"א 11/8994 חיל נ' מדינת ישראל (29.4.2012); רע"א 17/4265 ג'ור נ' מדינת ישראל (13.11.2017); והשו לפרישת או דחיתת תשלום פיצוי או קנס, שהסמכות להחלטת עליון מסורה למנהל המרכז לגבית קנסות על פי סעיף 5ב(א) לחוק המרכז לגבית קנסות).

14. מה הם השיקולים שעל בית המשפט לשקל בעת שהוא נדרש לבקשתה לפטור מתוספת פיגור? סעיף 69(א) לחוק העונשין מסתפק בקביעה כללית שלפיו פטור מתשלום תוספת פיגור "נתן אם "הו סיבות סבירותiae" תשלום הקנס או חלק ממנו במועד הקבוע" (להחלטת הוראה זו על בקשה מעין זו שכאן ראו למשל ע"פ 19/3933 פלוני נ' מדינת ישראל, פיסקה 5 (5.5.2020); ע"פ 17/1987 הנזכר; והשו לטענה לביטול תוספת פיגור בעניין קנס, הקבועה בסעיף 5ג לחוק המרכז לגבית קנסות, כפי שפורשה בע"פ 14/4919 אחולאי נ' מדינת ישראל, פיסקה 49 (6.3.2017)). עם זאת, הדעת נותנת כי בבחינת סיבות סבירותiae לאו התשלום יש להבחן בין קנס לבין פיצוי. האבחנה נובעת מכך שכאשר מדובר בפיצוי, הרי שתאת הסיבות יש לשקל לא רק בראשי האינטרסים הכללי שבמימוש פסק דין ללא דיחוי והתכליות שהוא מועד להגשים (ראו: ע"פ 111/99 שורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 241 (2000)), אלא גם בראשי עניינו של נפגע העבירה הקונקרטי שהפיצוי לא שולם לו. לא בכדי נקבע כי יש לצרף נפגעים אלה כמשיבים לבקשתה (reau"א 11/8994 הנזכר, פיסקה 7; ע"פ 17/1987 פיסקה 6).

15. במקרה שכאן, אין לכך כי הסכום שהוטל על המבוקש אינו מבוטל. הדעת גם נותנת כי מדובר בסכום שהmoboksh, שהיא אז בחור צער, התקשה להשיגו. עם זאת, הסכום נקבע בשל הנזק הבקשה שגרם המבוקש בנסיבותיו לנפגע העבירה. עם כל ההבנה לקשי המבוקש, יש ליתן משקל רב יותר לכך שנפגע העבירה, אשר הוא הנזק המרכזי, זכה לקבל חלק קטן בלבד מסכום הפיצוי גם בחולוף שנים, וכן לא רק עם נזק רפואי קשה, אלא גם עם נזק כספי משמעותית הנלווה לו, כמפורט בתשובתו.

16. אוסיף כי מבלתי גראע מקשוי המבוקש לעמוד בסכום שהוטל עליו, הרי שלא התרשםתי כי מדובר בנסיבות חריגות שהצדיקו את הפסקת התשלום החודשי בסך של 300 ל"ג: המסמכים הרפואיים שהוצעו בעניינו של המבוקש הם משנת 2015; הם אינם מלמדים על מצב רפואי חריג במיוחד; תלושי השכר שהוצעו מלמדים כי המבוקש השתכר בחלוקת הראשון של שנת 2022 שכר ממוצע של כ-5,400 ל"ג לחודש (ראו נתונים מצטברים של תלוש השכר לחודש מאי 2022);

וגם אם המבקש פוטר לאחרונה, מצופה היה כי ימצא דרך לעמוד בסכום שהוטל עליו, ולכל הפחות בסכום החודשי המתוں ביותר של 300 ₪ לחודש.

17. עוד אצין כי כבר נקבע ש"אין לאפשר הגשת בקשה בעניין זה בחולף שנים רבות מאז סיום ההליכים", כאשר קשה לחלקן כי זהו המצב במקרה שכאן (ראו: ע"פ 04/2013 פלוני נ' מדינת ישראל (13.2.2013)).

18. נכון מסקנתי, אין נדרש לשאלת אם ניתן היה להגיש בקשה זו כאשר בקשה קודמת שהגיש המבקש לא נתקבלה בעירה וגם בקשה לעיון חוזרת נדחתה. כמו כן אין נדרש לשאלת אם היה מקום לאפשר לנפגע לחזור את המבקש על תצהירו, כפי שביקש הנפגע לחלוfine.

19. בשים לב לאופי ההליך, לאמן הנמנע שהיה מקום לחיב את המבקש בהוצאות הנפגע ولو על הצד הנורו. לא בליך התלבטות, והוא העובה שבסופו של יום מדובר בהליך שעוניינו עונש שנגזר בהליך פלילי כמו גם נכון העובה שמאז הגשת הבקשה הקודמת חלפו שנים, לא יכול חייב כזה.

20. ניתן להציג על החלטה זו בהתאם להוראות הדין.

ניתנה היום, ב' שבט תשפ"ג, 24 ינואר 2023, בהעדר הצדדים.